X kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 24)

z dnia 27 czerwca 2024 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Kultury i Środków Przekazu (nr 24)

27 czerwca 2024 r.

Komisja Kultury i Środków Przekazu, obradująca pod przewodnictwem poseł **Urszuli Augustyn (KO)**, zastępcy przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek obrad:

– rozpatrzenie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem 1000-lecia Królestwa Polskiego (druk nr 354);

– pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Polskich Oficerów z Katynia, Miednoje i Ostaszkowa (druk nr 353);

– pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Antoniego Słonimskiego (druk nr 355).

W posiedzeniu udział wziął senator **Grzegorz Fedorowicz**.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Joanna Góral**, **Julia Popławska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Katarzyna Abramowicz**, **Anna Jakubik**, **Jakub Krowiranda**, **Urszula Sęk**, **Aleksandra Wolna-Bek** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Otwieram posiedzenie Komisji Kultury i Środków Przekazu. Na podstawie listy obecności stwierdzam kworum.

Dzisiejszy porządek posiedzenia obejmuje punkty: rozpatrzenie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem 1000-lecia Królestwa Polskiego; pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2025 rokiem Polskich Oficerów z Katynia, Miednoje i Ostaszkowa oraz pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Antoniego Słonimskiego.

Czy są uwagi do takiego porządku? Nie widzę, nie słyszę.

Przystępujemy do realizacji pkt 1, czyli do rozpatrzenia projektu z druku nr 354. Jeśli dobrze pamiętam ten druk został wybrany jako bazowy. Nie? Źle. Przepraszam. Proszę, Biuro Legislacyjne.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Szanowni państwo, nie był bazowy. Po prostu jest uchwała. Jeżeli posłowie ewentualnie mają takie życzenie i chcą przenieść treść z innych uchwał, to będziemy to robić poprawkami.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Tak. Dokładnie to miałam na myśli. Może nieprecyzyjnie się wyraziłam. Wszystkie pozostałe propozycje będą przyjmowane w formie poprawek. Ponieważ dyskusja nad tym projektem czy nad tym pomysłem już została zrealizowana, przechodzimy bezpośrednio do analizy tekstu.

Czy są uwagi do tytułu uchwały? Bardzo proszę, pan poseł Zieliński.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Pani przewodnicząca, szanowni państwo, z uwagi na to, że mamy aż 3 projekty, a jeszcze był czwarty projekt dotyczący tej uchwały, więc była taka wola, żeby znaleźć kompromis

pomiędzy tymi uchwałami. Proponuję, aby tę wyjściową uchwałę oraz uchwały, które mówiły o roku milenijnym koronacji połączyć takim tytułem – „Uchwała w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Królestwa Polskiego w Tysięczną Rocznicę Koronacji Bolesława Chrobrego i Mieszka II”. Wszystko pisane wielkimi literami. Tak też sugeruje Biuro Legislacyjne. To spowodowałoby, że wszystko mamy połączone. Składam taką poprawkę.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Wilk syty i owca cała. Tak? Czy jest sprzeciw wobec takiego pomysłu? Bardzo proszę, pan poseł Szopiński.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

Zgłaszałem tę poprawkę. Przychylam się. Uważam, że to jest bardzo dobre wyjście z tej sytuacji.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Biorąc pod uwagę, że pytałam o sprzeciw, jestem zaskoczona. Dziękuję bardzo. Super. Jeszcze pan senator? Proszę.

Senator Grzegorz Fedorowicz:

Dzień dobry państwu. Dzień dobry, Wysoka Komisjo. Grzegorz Fedorowicz, senator okręgu 92, w którym mieści się Gniezno. Szanowni państwo posłowie, chciałbym powiedzieć rzecz następującą. Projekt uchwały, który został złożony przez klub Polska 2050, zakładał inny tytuł tej uchwały. Również inne projekty zakładały inne tytuły, które zostały złożone, w tym również przez Klub Lewicy. Szanowni państwo, chciałbym państwa prosić, żeby państwo jeszcze raz pochylili się nad tym tytułem i pozostali przy tytule, który został zgłoszony przez nas i przez klub Lewicy. Dlatego, że tutaj pochyliliśmy się nad prośbą władz samorządowych Gniezna. To władze samorządowe składały taką prośbę. Występowały o zatytułowanie tej uchwały tysiącleciem pierwszej koronacji polskiej. Ta nazwa była uzgodniona z władzami. To jest tak, że został zawiązany bardzo szeroki komitet organizacyjny, w skład którego wchodzą władze miasta, wojewoda i przedstawiciele kościoła. To jest bardzo szerokie grono. Ta nazwa została tam wykuta w trakcie spotkań komitetu organizacyjnego. Jest prośba o pozostawienie jednak…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

OK. Czyli jak miałby brzmieć tytuł uchwały?

Senator Grzegorz Fedorowicz:

Tytuł uchwały – „w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Milenium Koronacji Dwóch Pierwszych Królów Polskich w Gnieźnie”.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Pani poseł Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Dzień dobry. Dziękuję za udzielenie głosu. Chciałabym dołączyć do tego głosu. Przypomnę, że klub Lewicy złożył uchwałę na ten temat. Tytuł tej uchwały miał brzmienie „w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Milenium Koronacji Dwóch Pierwszych Królów w Gnieźnie”. Myślę, że nie trzeba dodawać wyrazu „polskich”, bo to chyba było trochę nad wyraz. Myślę, że to jest lepsza propozycja niż ta, która teraz istnieje, bo faktycznie królestwo polskie nie istnieje od tysiąca lat. Na to też zwracało uwagę Biuro Legislacyjne, a także parlamentarzyści, kiedy odsłuchiwałam poprzednie posiedzenie Komisji. Chciałabym poprosić państwa parlamentarzystów, żeby przychylili się do zmiany tego tytułu, bo przecież treść tak naprawdę pozostaje bez zmiany. Treść zostaje bez zmiany. Chyba jesteśmy w stanie wypracować w zgodzie taką propozycję, która wszystkich zadowoli. Warto podkreślić, że projekty uchwał w tej sprawie złożyły 3 różne kluby. Oczywiście, to jest ważny temat. Rocznica jest niezwykle wyjątkowa. Z tym chyba wszyscy się zgadzamy. Dobrze byłoby wypracować w zgodzie zarówno tytuł, jak i treść. Po prostu proszę o to, żeby przychylić się do tej propozycji. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

OK. Dziękuję bardzo. Pan poseł Babinetz.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Zgadzam się z panią poseł Pauliną Matysiak, że to było wyjątkowe wydarzenie. W związku z tym kompromisowa propozycja pana posła Tomasza Zielińskiego jest najlepsza, bo łączy w sobie wszystkie wątki, a to jednak było wyjątkowe wydarzenie. Jedno z kilku najważniejszych w historii Polski. Jednak królestwo polskie czy tradycja królestwa polskiego – nawet jeżeli później były przerwy, jeżeli ściśle chodzi o królestwo – istnieje od tysiąca lat. To jest najważniejsze. To ma wymiar ogólnopolski. Dlatego uważam, że kompromisowa propozycja posła Tomasza Zielińskiego jest najlepsza.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję. Pan poseł Świat.

Poseł Jacek Świat (PiS):

Szanowni państwo, te uchwały po coś proponujemy. Nie możemy traktować tamtej korelacji dwóch królów jako ciekawostki historycznej w rodzaju pierwszego lotu balonem nad Warszawą z udziałem Jana Potockiego. Czcimy tę rocznicę właśnie dlatego, że jest to rocznica tysiąclecia istnienia państwa polskiego jako suwerennego, niezależnego bytu. To musi się znaleźć i w tytule i w treści.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję. Pan poseł Gliński.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Szanowni państwo, chcę przypomnieć, że rozstrzygnęliśmy tę kwestię. Było kilka propozycji dotyczących podobnego tematu. Wiodące miało być tysiąclecie królestwa polskiego. Wychodzimy naprzeciw innym dodając do tego dwóch królów, co zresztą – jak wszyscy wiemy – spowoduje pewną… No dobrze. Nie będę tego określał. Na pewno spowoduje zdziwienie opinii publicznej, bo nikt w Polsce nie wie, że Mieszko także był koronowany, więc po co to robić. Chcemy połączyć jedno i drugie. Z całym szacunkiem dla samorządów gnieźnieńskich i dla kościoła, myślę że to jest po prostu propozycja kompromisowa. Jak mówię, Komisja już rozstrzygnęła, że robimy to wykorzystując „tysiąclecie królestwa”. Mam pytanie do pani poseł Matysiak. Mamy 1025 r. i 2025 r. To jest tysiąclecie czy nie ma tysiąclecia?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę państwa, kompromis kompromisem. Coś mi się zdaje, że będzie głosowanie. Proszę się przygotować do głosowania. O głos poprosiła jeszcze pani przewodnicząca Lichocka. Bardzo proszę.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Panie senatorze, rozumiem, że w Gnieźnie bardzo wam zależy na wielkich uroczystościach milenijnych. Przychodzą tutaj już kolejni politycy w tej sprawie. To bardzo pięknie, że starają się państwo zrobić wspaniałe uroczystości. Kibicuję. Natomiast nie jest to powód do tego, żeby przewracać do góry nogami patronat roku. Patronat roku jest ku czci czy w imię pewnej idei. Idei państwowej. Idei polskiego królestwa. Oczywiście, punktem wyjścia jest konkretne wydarzenie, które będą państwo świętować w Gnieźnie w przyszłym roku. Ale to nie jest patronat tego jednego wydarzenia, tylko całego zbiorowiska tych wszystkich idei, myśli, wydarzeń, historii i losów, które nakładają się na to, co kryje się pod hasłem „królestwo polskie” czy „tysiąclecie królestwa polskiego”. Apeluję do pana i do pana kolegów z Gniezna, żeby państwo nie przychodzili i nie wywracali nam tej idei w imię państwa pomysłu na uroczystości, bo tu chodzi nie o zawężenie tej sprawy, tylko o traktowanie jej maksymalnie szeroko.

Patronat roku będzie obchodzony w całej Polsce. Na różne sposoby w różnych miejscach, jak np. w Łęczycy, które z historii królestwa polskiego będą mogły wyjąć swoje najmocniejsze karty dające powód do dumy. Jeśli chodzi o milenium czy o samą rocznicę koronacji, to proponuję, żeby – też ponad podziałami politycznymi – przedstawić

projekt uroczystej uchwały Sejmu albo Zgromadzenia Narodowego, która będzie czciła tę rocznicę. Natomiast patronat roku powinien obejmować całą ideę królestwa polskiego.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Ponieważ jest tak, że mamy różne propozycje i chyba trudno będzie teraz negocjować, jak ta propozycja powinna wyglądać proponuję, żeby złożyli państwo swoje propozycje. Po prostu będziemy głosowali po kolei, zaczynając od najdalej idącej.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Mam formalną poprawkę.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Zieliński. Bardzo proszę.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Tak. Mam formalną poprawkę.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę przeczytać.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Tytuł – „w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Królestwa Polskiego w Tysięczną Rocznicę Koronacji Bolesława Chrobrego i Mieszka II”.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję. To jest pierwsza propozycja. Kto z państwa przekaże drugą poprawkę czy propozycję tytułu? Pani poseł Matysiak? Bardzo proszę.

Legislator Aleksandra Wolna-Bek:

Przepraszam, czy pan poseł mógłby powtórzyć swoją propozycję? Jak ona brzmi?

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Już. Tylko jeszcze przypomnę, bo państwa nie było na poprzednim posiedzeniu Komisji. Mamy tak…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę naprawdę kończyć.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Minutka. Mamy uchwały w sprawie Bolesława Chrobrego i królestwa polskiego, dwie wasze uchwały. Naprawdę była prośba o to, żeby to razem skonsumować. Jeszcze raz czytam. „Uchwała w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Królestwa Polskiego w Tysięczną Rocznicę Koronacji Bolesława Chrobrego i Mieszka II”. To naprawdę konsumuje…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję. Panie pośle, to będzie poprawka, którą pan rekomenduje. Pani poseł Matysiak, czy może pani zaprezentować swoją poprawkę?

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Nie. W takim razie nie będę składać poprawki. Zadowala mnie propozycja pana posła.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Zadowala?

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Tak. Zagłosuję za nią.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dobrze.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Mam nadzieję, że jeżeli tak przyjmiemy, to – moim zdaniem…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

OK. To teraz pytanie. Czy ktoś z państwa ma inną wersję? Inną propozycję? Czy pan senator i – oczywiście – przedstawiciele Komisji akceptują to? Czy jest sprzeciw wobec tytułu, który przed chwilą zaprezentował pan poseł Zieliński? Nie ma.

Czyli pan poseł składa to na piśmie jako poprawkę i mamy nowy tytuł uchwały. Dziękuję bardzo. To się nazywa kompromis, proszę państwa.

W takim razie przechodzimy do analizy tekstu. Pierwszy akapit. Pan poseł Zieliński. Proszę.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Tak. Z uwagi na to, że zmienił się tytuł, proponuję żeby pierwszy akapit, który już nam nie pasuje do dwóch władców koronowanych, po prostu zaczerpnąć z projektu złożonego przez Lewicę i Polskę 2050. Ten akapit brzmiałby w ten sposób: „W 2025 r. przypada tysięczna rocznica koronacji w archikaterdrze gnieźnieńskiej dwóch pierwszych królów naszego państwa – Bolesława I Chrobrego oraz Mieszka II Lamberta”. Koniec. To byłby pierwszy akapit. Zgłaszam taką poprawkę na piśmie.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję. Proszę zgłosić tę poprawkę na piśmie. Teraz pytam wszystkich pozostałych państwa posłów. Czy jest zgoda na takie brzmienie pierwszego akapitu? Czy jest sprzeciw? Nie ma. Dziękuję. Tylko bardzo proszę, panie pośle, złożyć to na piśmie, żebyśmy to mieli. Super.

Czyli pierwszy akapit mamy rozpatrzony.

Akapit drugi. Troszkę dłuższy. Biuro Legislacyjne. Bardzo proszę.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Szanowni państwo, tylko chcemy się upewnić, że wszyscy państwo, a szczególnie pani poseł prezentująca stanowisko wnioskodawców, akceptują uwagi, które przedkładaliśmy jako uwagi językowe. Rozumiem, że możemy pracować na tym tekście i nie mają państwo do tego uwag. Tak? Czyli to, co…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy pani poseł Lichocka potwierdza?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Tak. Czyli uwagi językoznawców przekazane przez Biuro Legislacyjne są zaakceptowane. Dziękuję bardzo.

Jesteśmy w drugim akapicie. Pan poseł Zieliński.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Tak. Szanowni państwo, mam jeszcze uwagę ogólną. Myślę, że to też jest w zakresie poprawek Biura Legislacyjnego, żebyśmy wszędzie używali sformułowania „Bolesława Chrobrego”, a nie wymiennie „Bolesława” lub „Chrobrego”, bo tak nie powinno być. Wszędzie „Bolesława Chrobrego”. Teraz, pani przewodnicząca, trzeba zmienić zdanie pierwsze. Mamy „koronacja wieńczyła”. Trzeba to zmienić na „koronacje wieńczyły”, bo w pierwszym zdaniu mówimy o dwóch koronacjach. To jest pierwsza propozycja. W zdaniu czwartym mamy błąd merytoryczny. Zjazd gnieźnieński i spotkanie króla Bolesława. Księcia Bolesława, bo on był księciem. Proponuję, żeby to było zgrabnie, bo mamy tu dwie litery „i”, żeby zamienić wyrazy „i cesarza Ottona III” na wyrazy „z cesarzem Ottonem III”. Czyli zdanie rozpoczynałoby się wyrazami: „Zjazd gnieźnieński i spotkanie księcia Bolesława Chrobrego z cesarzem Ottonem III…”. Według mnie to jest bardziej zgrabne.

Następnie w zdaniu piątym mamy sformułowanie „ustanowiona niezależna polska administracja kościelna”. Potem mamy powtórzenie o niezależności Polski. Proponuję, żebyśmy skreślili wyraz „niezależna”. Czyli byłoby „ustanowiona polska administracja kościelna z metropolią w Gnieźnie”. Skreśliłbym „i nowymi”. Dałbym przecinek,

więc dalej byłoby „z biskupstwami w Krakowie, Kołobrzegu i we Wrocławiu, umocniła polityczną niezależność Polski".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Rozumiem, że ma pan to przygotowane na piśmie.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Tak. Tak jest.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Super. W takim razie pytam państwa posłów, czy jest sprzeciw wobec takiej redakcji akapitu drugiego? Pan poseł Babinetz. Proszę bardzo.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):
Nie ma sprzeciwu, pani przewodnicząca, tylko byłaby jeszcze jedna poprawka. Na wszelki wypadek zgłaszam ją już teraz, żeby potem nie było za późno.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Ale też do drugiego akapitu?

Poseł Piotr Babinetz (PiS):
Do drugiego akapitu. Można?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Na razie czekamy. Pani przewodnicząca Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Poprawka pana posła Zielińskiego bardzo mi się podoba. Natomiast mam tylko jedną małą wątpliwość, czy zrównując koronację Bolesława Chrobrego i Mieszka Lamberta, kiedy mówimy o zwieńczeniu państwowości, troszeczkę nie umniejszamy tej pierwszej? Bo to Chrobry przełamał system. Lambert po prostu konsumował to, czego dokonał Chrobry.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Może odpowiem.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Bardzo proszę.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):
To po prostu wynika z budowy pierwszego zdania. Potem i tak generalnie piszemy o Chrobrym. Czyli zasługi są jednak przypisane w tym całym tekście Bolesławowi Chrobremu.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
O takie drobiazgi nie będziemy się spierać. Pani przewodnicząca.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Dobrze. Po prostu myślałam, żeby koronacja Bolesława Chrobrego wieńczyła tworzenie polskiej państwowości. Żeby jednak zapisać koronację Bolesława Chrobrego, a nie dwie koronacje. Ale, jak państwo uważają. Nie upieram się.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):
Oddajmy też troszkę Mieszkowi II.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Tak. Czy jest sprzeciw wobec propozycji przyjęcia poprawki czy redakcji, którą przekazał pan poseł Zieliński? Nie ma. Dziękuję.

Rozumiem, że nadal do tego samego akapitu pan poseł Babinetz. Bardzo proszę.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):
Dziękuję bardzo pani przewodniczącej. Mam drobną poprawkę, ponieważ w wielu miejscach, także przy wydarzeniach mniej istotnych, w tym projekcie uchwały mamy podane daty. Nie chciałbym, żeby pojawienie się samych dat już po roku tysięcznym skracało dzieje historii Polski. Dlatego proponuję, żeby w drugiej linijce drugiego akapitu,

po sformułowaniu „czeską księżniczką Dobrawą i przyjęcie", a przed wyrazem „chrztu" dodać wyrazy „w 966 r.".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Koniecznie? Czy to nie jest oczywiste?

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Ale proszę zobaczyć, ile dat o mniejszym znaczeniu jest w trzecim akapicie. Myślę, że ta data byłaby tutaj cenna, także dlatego, żeby przypomnieć, że państwo polskie istniało już w X wieku. Zresztą znacznie przed 966 r.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

OK. Czy jest sprzeciw wobec takiej redakcji? Wobec propozycji wpisania tam roku? Nie ma sprzeciwu. Czyli rozumiem, że pan poseł Babinetz też przedstawi nam tę poprawkę na piśmie. Tak? Dobrze.

Czy są jeszcze jakieś uwagi do drugiego akapitu? Nie ma.

Rozumiem, że drugi akapit został rozpatrzony, a tym samym przyjęty. Dziękuję bardzo.

Akapit trzeci. Pan poseł Zieliński.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Tak. Tu rzeczywiście mamy wiele dat. Biuro Legislacyjne ma tak samo dużo wątpliwości, jeżeli chodzi o przyłączenie do Polski Moraw i Słowacji. Dzisiaj jeszcze to sprawdzałem. Rzeczywiście, historycy nie są pewni, kiedy to było, więc proponuję skreślić w zdaniu czwartym wyrazy „w latach 1001-1018". Czyli byłoby „Przejściowo przyłączył do Polski Morawy oraz Słowację". Po prostu te daty nie są pewne. Czyli należy skreślić wyrazy „w latach 1001-1018", ale zostawić Słowację. Rozmawialiśmy o tym z Biurem Legislacyjnym. Oczywiście, są wątpliwości, ale jednak historycy używają wtedy też nazwy „Słowacja".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czyli wykreślamy lata, a zostawiamy Morawy i Słowację. Czy jest sprzeciw? Nie ma. Dziękuję. Proszę o poprawkę na piśmie.

Czy jeszcze ktoś do akapitu trzeciego? Nie ma.

Rozumiem, że akapit trzeci został przeanalizowany i zaakceptowany.

Akapit czwarty. Pan poseł Zieliński.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Tak. To już na drugiej stronie. W zdaniu drugim mamy wyrazy „Tradycja korony Chrobrego". Tak się zaczyna. Oczywiście, Bolesława Chrobrego. Mamy tu błąd merytoryczny, bo mamy sformułowanie „zabiegających w XII i XIII wieku o zjednoczenie państwa polskiego". Powinno być „zabiegających w XIII i XIV wieku". Proponuję to zamienić. W XII wieku doszło do rozbicia dzielnicowego, więc to nie jest właściwe. I jeszcze to, co sugerowało Biuro Legislacyjne. W ostatnim zdaniu wyrazy „widomy znak suwerennego państwa polskiego". Zamiast wyrazu „znak" powinien być wyraz „symbol". Przychylam się do tego, żeby zamienić ten wyraz na „symbol". Tak jest w przepisach prawa. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Rozumiem. Czyli w sumie mamy trzy ingerencje w ten tekst. Zmieniamy wiek, wpisujemy Bolesława Chrobrego i wyraz „znak" zastępujemy wyrazem „symbol". Rozumiem, że poprawki otrzymamy na piśmie.

Czy jeszcze ktoś z państwa posłów ma… Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Tylko technicznie powiem, że w uchwale nie trzeba używać przypisu do cytatu o tym, skąd pochodzi dany cytat. Zresztą z treści wynika, że pisał to kronikarz Anonim zwany Gallem, więc w ramach upoważnienia ten przypis po prostu wykreślimy.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Rozumiem, że jest zgoda państwa posłów. Tak? Dziękuję bardzo.

Poprawka pana posła Zielińskiego jest także na piśmie. Czy jest wobec niej sprzeciw? Nie słyszę.

Czy są jeszcze inne uwagi do tego akapitu? Nie widzę.

Rozumiem, że akapit został rozpatrzony.

W ten sposób rozpatrzymy teraz ostatni akapit tej uchwały. Bardzo proszę. Już etatowo pan poseł Zieliński.

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

No, tak. To zakończenie nie pasuje nam do całej treści uchwały, więc skorzystałbym z zakończenia zrobionego przez Lewicę i Polskę 2050 w taki sposób: „Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w uznaniu znaczenia tych wydarzeń ustanawia rok 2025 Rokiem Królestwa Polskiego w Tysięczną Rocznicę Koronacji Bolesława I Chrobrego i Mieszka II".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czyli po prostu konsekwentnie. Czy wobec takiej konsekwencji jest sprzeciw? Biuro Legislacyjne, bardzo proszę.

Legislator Katarzyna Abramowicz:

Zwracamy tylko uwagę, żeby była identyczna końcówka, czyli nazwa roku, jak w tytule. Czyli rozumiem, że będzie Bolesława I Chrobrego, bo wcześniej nie było wskazania dotyczącego „I". Dobrze, OK.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Po prostu tak, żeby to było logicznie. Tak jak w tytule, tak i w zakończeniu. Czy jest sprzeciw? Czy są jeszcze inne uwagi do tego akapitu? Nie widzę nie słyszę. Akapit został rozpatrzony.

W związku z chciałabym zapytać, czy do całości uchwały z poprawkami wniesionymi przez państwa posłów są uwagi? Czy jest sprzeciw wobec propozycji jej przyjęcia? Nie słyszę.

Uchwałę mamy rozpatrzoną i przyjętą. Dziękuję bardzo. Bardzo dziękuję, bo na początku martwiłam się, że będzie większy problem z kompromisem. Okazuje się, że to jednak jest do przełknięcia.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

A ja dziękuję bardzo posłowi Tomaszowi Zielińskiemu za bardzo merytoryczną pracę nad tym projektem.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Pani przewodnicząca może się martwiła, ale już chciała głosować.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Panie pośle, myślę, że ta uwaga była niekonieczna. Tym bardziej, że się okazało, że niepotrzebna.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Przecież to jest sympatyczna uwaga.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pańskim zdaniem tak. Proszę państwa, proponuję, żebyśmy teraz wyznaczyli posła sprawozdawcę.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Proponuję pana posła Tomasza Zielińskiego.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy pan poseł Tomasz Zieliński się zgadza?

Poseł Tomasz Zieliński (PiS):

Tak, oczywiście.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy jest sprzeciw wobec tej kandydatury? Dziękuję.

Panie pośle, proszę nas reprezentować na sali plenarnej. Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do kolejnego punktu porządku dziennego. Sekundę, bo zgubiłam kolejność. To jest pierwsze czytanie poselskiego projektu uchwały w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Polskich Oficerów z Katynia, Miednoje i Ostaszkowa. Tutaj autorami… Pani poseł Lichocka. Tak? Bardzo proszę, pani przewodnicząca, o zabranie głosu.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Ja bardzo króciutko, ponieważ wydaje mi się to taką sprawą, której nie trzeba nam wszystkim wyjaśniać. Chodzi o to, żeby rok 2025 był rokiem polskich ofiar z Katynia, Miednoje i Bykowni w 85. rocznicę rosyjskiej zbrodni dokonanej na polskich oficerach, a także na wybitnych przedstawicielach polskich elit. Rocznica mordu katyńskiego była już w Polsce obchodzona w sposób bardzo wzruszający, kiedy na placu Piłsudskiego czytano nazwiska kolejnych ofiar. To były dwa czy trzy dni czytania nazwisk. To było przywrócenie tych postaci z ich zdjęciami, z pełnym imieniem i nazwiskiem i wskazaniem, skąd pochodzą. To było przypomnienie bohaterów. Bardzo często bohaterów Polski lokalnej. Właśnie w Łęczycy, w Sieradzu czy w Kole pamiętają, że ten oficer albo ten przedstawiciel Sądu Najwyższego był od nas. To jest nasz bohater. To ku jego czci sadzimy dęby katyńskie. Prawda?

Z biegiem czasu – także przez kolejne wydarzenia – to zostało przykryte. Chciałabym bardzo, żebyśmy wrócili – zwłaszcza wobec odrodzonego barbarzyństwa rosyjskiego – do pamięci o tych oficerach nie w postaci niemieckich, nazistowskich zdjęć pokazujących ich szczątki wydobyte z grobów, tylko zdjęć, na których byli pełnokrwistymi bohaterami – żołnierzami, oficerami, listonoszami, przedstawicielami władz samorządowych. Po prostu byli naszą elitą. Chciałabym, żebyśmy tą uchwałą w każdym zakątku Polski przywrócili pamięć o naszej elicie, która oddała życie w starciu z rosyjskim barbarzyństwem. Temu służy ta uchwała w 85. rocznicę tego mordu.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Bardzo dziękuję. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Rozumiem, że uzasadnienie pani poseł wnioskodawcy jest tak pełne i tak akceptowalne, że głosów w dyskusji nie ma. W takim razie zamykam dyskusję.

Przystępujemy do rozpatrzenia projektu uchwały. Szanowni państwo, czy do tytułu projektu uchwały mamy… Tak, mamy. Już mamy. Pani przewodnicząca, bardzo proszę.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Mam autopoprawkę. Trzeba koniecznie dodać nazwę „Bykownia”. Przy pisaniu tej uchwały po prostu Bykownia mi uleciała, więc trzeba ją dodać. Natomiast jest tutaj powtórzenie Ostaszkowa i Miednoje. Piotr zwraca mi na to uwagę. Tak, że – Piotrze – dokończysz.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Bardzo proszę.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, mamy tutaj taką sytuację, że miejsc kaźni było więcej. Pierwsze, to Katyń. Drugie, to Charków. Chodzi o ludzi z obozu w Starobielsku pochowanych potem w Piatichatkach, ale to są przedmieścia Charkowa, więc przyjmujemy Charków. Czyli Katyń i Charków. Mamy dwa miejsca. Trzecim będzie Miednoje. Obóz był w Ostaszkowie. Mordowani byli w Twerze, a pochowani w Miednoje, więc już bez tego obozu w Ostaszkowie. Czyli byłby Katyń, Charków i Miednoje. Czwarte miejsce, jak powiedziała pani przewodnicząca Joanna Lichocka, to Bykownia. Czyli jeszcze Bykownia. Mamy jeszcze problem z białoruską listą katyńską. Tu jest podejrzenie, że byli mordowani w Mińsku, a pochowani być może w Kuropatach. Myślę, że tego nie możemy wpisać, bo to nie jest pewne. Nie jest oczywiste. I tutaj pytanie. Czy zakończylibyśmy w ten sposób, że byłoby „z Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni i innych miejsc kaźni”? Czy jak? Tak byłoby precyzyjnie.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

W tytule chciałabym uniknąć słów „kaźń”, „mord”, „zbrodnia”, żeby uwaga była wyłącznie na oficerach. Na tych ludziach. Dlatego może po prostu zakończyć na Bykowni.

Poseł Piotr Gliński (PiS):
To jest rocznica zbrodni.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Ja o tym wiem. Tylko w tytule świadomie uciekłam od wyrazu „zbrodnia".

Poseł Piotr Babinetz (PiS):
Albo – jak by to nie brzmiało – i białoruskie listy katyńskie, chociaż to nie jest najlepsze. No, nie wiem.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Chyba nie.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):
Ja wiem, ale żeby to było ścisłe. Nie wiem.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Wtedy byłoby określenie „i innych miejsc". Dobrze.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):
Albo „i innych miejsc" bez wyrazu „kaźni".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Proszę, żebyśmy spróbowali to zapisać, panie pośle. Rozumiem też, że przyjmujemy wszystkie uwagi, które są tutaj zaznaczone przez Biuro Legislacyjne. Bardzo proszę. Biuro Legislacyjne.

Legislator Jakub Krowiranda:
Tak. Dziękuję bardzo. Jeszcze pytanie do tytułu. Z analizy naszych językoznawców wynika, że nie wszyscy pomordowani byli oficerami. Jest propozycja, żeby wyrazy „oficer" zastąpić wyrazami „ofiara". Jest pytanie, czy pani poseł…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Tutaj pani przewodnicząca Lichocka musi zająć stanowisko.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Jeszcze raz.

Legislator Jakub Krowiranda:
Jest propozycja, żeby w związku z tym, że nie wszystkie ofiary były oficerami, zastąpić wyraz „oficerów" wyrazem „ofiar".

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Proszę państwa, pomyślę. Oczywiście, wiedziałam, że nie wszystkie ofiary były oficerami. Uważam, że powinniśmy to zaznaczyć w tekście uchwały. Natomiast bardzo zależało mi na tym, żeby w tytule nie było wyrazów „zbrodnia". „kaźń", „mord", itd. Żeby cała uwaga tego tytułu była na tym, że oni żywi są naszymi patronami. Nasza elita jest patronem tego roku. To, że ona była tam mordowana w wyniku rosyjskiego barbarzyństwa… Chodzi mi o przywrócenie ich postaci. O to, żeby punkt ciężkości był na nich.

Poseł Henryk Szopiński (KO):
Staram się zrozumieć intencje wnioskodawcy…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Pan poseł Szopiński.

Poseł Henryk Szopiński (KO):
…i się do tego przychylam, bo „rok ofiar" brzmi fatalnie. Jeżeli chcemy uhonorować…

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Bohaterów.

Poseł Henryk Szopiński (KO):
Wyraz „bohaterów" byłby lepszy. To wypełnia wszystkie…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czyli zamiast „oficerów" byłby wyraz „bohaterów". Tak? W tej sytuacji poprosimy jeszcze raz pana posła Babinetza, żeby odczytał zaproponowany przez siebie tytuł. Proszę już wziąć pod uwagę „bohaterów".

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Czyli mam już wpisać „bohaterów", jak gdyby byli przyjęci. Tak?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Tak.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

To propozycja jest taka, przy czym końcówka jest do rozważenia. Poddaję to pod rozwagę Komisji. „Uchwała w sprawie ustanowienia roku 2025 Rokiem Polskich Bohaterów z Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni i innych miejsc". Tu jest kwestia, czy nie można znaleźć lepszego rozwiązania niż „innych miejsc".

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

A musimy tu mieć „innych miejsc"? Nie możemy skończyć na Bykowni? Ograniczamy. Tak?

…No, dobrze.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

To jest chyba najbardziej ogólne określenie, które zawiera wszystkich. Prawda?

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Tu chyba byłoby bardziej logiczne…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Panie pośle…

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Tu chyba poseł Jacek Świat ma pomysł, jeżeli dobrze usłyszałem, żeby faktycznie tytuł zakończyć na Bykowni, a potem w treści – w pierwszym zdaniu, w którym też trzeba będzie zmienić te miejsca na Katyń, Charków, Miednoje i Bykownię – dopisać „i innych miejsc kaźni" albo „i z białoruskiej listy katyńskiej". Może w ten sposób można z tego wybrnąć, że będzie to doprecyzowane w treści.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Jednocześnie, jeżeli w tytule napiszemy także o innych miejscach, to wtedy mamy naprawdę całościowe ujęcie. To jest dokładnie tak, jak z oficerami. Zamiast oficerów piszemy o bohaterach. Wtedy obejmujemy pamięcią wszystkich, nie wykluczając nikogo. Jeżeli dopiszemy „innych miejsc", to też mówimy kompleksowo. Są inne miejsca. Nie jesteśmy w stanie ich precyzyjnie wymienić, ale jednocześnie wszystkich wspominamy. Tak?

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

To – rzeczywiście – możemy zostawić „i innych miejsc" w tytule. Możemy się ewentualnie zastanowić, czy w pierwszym akapicie jeszcze bardziej tego nie doprecyzować. A tutaj, żeby to było ścisłe i zgodne z prawdą, to…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

OK. Czyli zostawiamy w tytule „innych miejsc"? Pytam członków Komisji. Jak państwo uważają? Czy jest sprzeciw wobec propozycji takiego zapisu? Nie ma. Panie pośle, to proszę tak sformułować tę poprawkę. Biuro Legislacyjne? Też nie ma sprzeciwu. Nie ma uwag. OK. Pani przewodnicząca.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Jeszcze do tych innych miejsc. Czy mamy to udokumentowane, odnalezione, stwierdzone? Czy jest lista nazwisk? Białoruska lista nie jest opracowana. Czyli „jeszcze innych nieodkrytych miejsc"? „Nieodnalezionych miejsc"? Nie?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Żeby tytuł nie zajmował 4 linijek. Prawda?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak. Ale wie pani co, pani przewodnicząca? Jak powiemy o polskich bohaterach z Katynia, Ostaszkowa i innych miejsc, to będzie to dotyczyło również np. ofiar łagrów czy bitwy pod Monte Casino. Tak? Dobrze. Jeżeli państwo tak uważają, to w porządku. Jeżeli muszą być te inne miejsca… Po prostu ja zakończyłabym na Bykowni.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

To już muszą państwo rozstrzygnąć między sobą. Uważam, że jeżeli dopiszemy inne miejsca, to jednocześnie myślimy o wszystkich.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Dobra.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Uprzejmie proszę, żebyśmy jednak nie dyskutowali w taki sposób, tylko…

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Dobrze. Akceptuję propozycję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

…po kolei udzielali sobie głosu. Nawet ze względu na to, że potem trudno będzie zapisać tę rozmowę. Pani przewodnicząca, do pani należy ostatnie słowo.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Jeżeli moi koledzy uważają, że trzeba dodać wyrazy „innych miejsc", nie mam… Nie sprzeciwiam się temu.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czyli rozumiem, że tę poprawkę na piśmie przekazuje pan poseł Babinetz. Pytam członków Komisji. Czy jest sprzeciw wobec takiego zapisu? Nie ma. Dziękuję.

Tytuł mamy przyjęty.

Przechodzimy do pierwszego akapitu. Biuro Legislacyjne.

Legislator Jakub Krowiranda:

Tak. Dziękuję bardzo. W pierwszym akapicie jest ponownie taka sytuacja, że chodzi tu o oficerów. Tutaj jest propozycja. „W 85. rocznicę rosyjskiej zbrodni dokonanej na polskich" i tutaj jest propozycja, żeby zamienić „oficerach" na „bohaterach" albo na „żołnierzach i funkcjonariuszach".

OK. Czyli rozumiem, że tutaj mamy bohaterów. Tu też powinna być poprawka w tym zakresie. W trzeciej linijce jest drugi wyraz „oficerów" – „wszystkich z blisko 22 tysięcy". Jest propozycja, żeby wykreślić wyrazy „oficerów i", żeby zostało „przedstawicieli polskiego państwa pomordowanych na rozkaz Kremla…".

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak.

Legislator Jakub Krowiranda:

Tak. Czyli skreślamy te wyrazy.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Rozumiem, że pani przewodnicząca Lichocka przedstawi tę poprawkę na piśmie. Tak?

Legislator Jakub Krowiranda:

Czyli zamieniamy pierwszy wyraz „oficerach" na „bohaterach" i skreślamy wyrazy „oficerów i".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Babinetz. Przepraszam. Pan poseł Świat.

Poseł Jacek Świat (PiS):

Króciutka uwaga. Jednak wypadają nam z tekstu oficerowie, którzy stanowili przytłaczającą większość ofiar i funkcjonują w pamięci społecznej jako główne ofiary, więc nie możemy całkiem tego słowa się pozbywać.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Nie wyrzucać. Tak. W takim razie, tak. Pan poseł Świat ma rację. Czyli zamieniamy w pierwszym akapicie wyraz „oficerach" na wyraz „bohaterach" i znowu zmieniamy miejscowości. Czyli piszemy o Katyniu, Charkowie, Miednoje, Bykowni i wielu innych nieodkrytych jeszcze miejscach? Czy o innych, nieodkrytych, nieodnalezionych jeszcze miejscach? Jak państwo uważają? Tak proponuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

No, dobrze. A co z wyrazem „oficerów" użytym po raz drugi? Blisko 22 tysięcy oficerów.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tu to powinno zostać.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Chyba nie. Chyba jednak nie, bo chodzi o wszystkich.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Ale tam jest „i przedstawicieli polskiego państwa". Mamy w jednym zdaniu 22 tysiące oficerów i przedstawicieli polskiego państwa. Tak, że wtedy mamy oficerów i przedstawicieli cywilnych polskiego państwa.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

OK. Tak.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

I oficerowie i cywile.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Babinetz.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Jeszcze do pierwszego akapitu. Rozumiem, że na początku mielibyśmy polskich bohaterów i konsekwentnie w Katyniu, Charkowie, Miednoje i Bykowni. A potem tak, jak podała pani przewodnicząca Joanna Lichocka. Natomiast myślę, że pod koniec, czyli tam, gdzie mamy wątek oficerów i przedstawicieli polskiego państwa, można byłoby jednak rozważyć dodanie funkcjonariuszy Policji. Dlatego, że jeżeli chodzi o największe miejsce kaźni, czyli o Twer – później ci ludzie zostali zakopani, bo trudno mówić o pochowaniu, w Miednoje – to było 6300 ofiar. To byli głównie funkcjonariusze Policji. To był znaczący procent w tej całości. Myślę, że chyba jednak powinno tu być „oficerów, funkcjonariuszy Policji i innych przedstawicieli polskiego państwa".

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Funkcjonariusze Policji też często…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani przewodnicząca… Proszę państwa, no, naprawdę. Porządkujemy naszą pracę. Czy pani przewodnicząca chce zabrać głos?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę bardzo.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Uważam, że funkcjonariuszy Policji można być może dodać w kolejnym akapicie. Natomiast tutaj nie rozbudowywałabym tej wyliczanki, bo zaraz ktoś powie, że byli tam też burmistrzowie. Byli. Byli przedstawiciele Sądu Najwyższego. Byli. Była córka generała, pilotka. Mamy bardzo różne… Rozumiem, że funkcjonariusze Policji byli znaczącą grupą,

ale tutaj mieszczą się w przedstawicielach polskiego państwa i w oficerach. Natomiast o Policji możemy spróbować powiedzieć w kolejnym akapicie. A tutaj nie rozbudowywałabym już tej wyliczanki.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Chciałabym tylko jeszcze zwrócić uwagę, że uchwała powinna być jak najbardziej lapidarna. Jeśli zaczniemy otwierać katalogi i spierać się, kogo jeszcze dopiszemy, to będzie kłopot. Bardzo serdecznie proszę, żeby naprawdę starać się o zwięzłość tej uchwały i nie rozbudowywać jej za bardzo, bo stracimy sens. Pan poseł Szopiński. Proszę.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

Właśnie chciałem wzmocnić głos pani przewodniczącej. Uchwała powinna być jak najbardziej zwięzła i nie za długa. Uważam, że sformułowanie „przedstawicieli polskiego państwa" wyczerpuje tutaj wszystko to, co mamy na myśli. Tak? Uważam, że jeżeli zestawimy oficerów i przedstawicieli polskiego państwa, to zawrzemy w tym wszystko.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Wtedy nikogo nie pominiemy. Dziękuję bardzo. Rozumiem, że poprawkę na piśmie przedstawia pani przewodnicząca Lichocka. Czy zechce pani ją przeczytać, żebyśmy dokładnie wiedzieli, jak ona brzmi?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak. W pierwszym akapicie zmiana polegałaby na tym, że brzmiałby on w ten sposób: „W osiemdziesiątą piątą rocznicę rosyjskiej zbrodni, dokonanej na polskich bohaterach w Katyniu, Charkowie, Miednoje, Bykowni i innych, nieodkrytych jeszcze miejscach, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanawia jak patronów roku 2025 wszystkich z blisko 22 tysięcy oficerów i przedstawicieli polskiego państwa, pomordowanych na mocy rozkazu Kremla z dnia 5 marca 1940 r.".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Bardzo dziękuję. Czy jest sprzeciw wobec takiego brzmienia pierwszego akapitu? Nie widzę.

Pierwszy akapit mamy rozpatrzony.

Przechodzimy do drugiego akapitu. Czy są uwagi? Biuro Legislacyjne. Bardzo proszę.

Legislator Jakub Krowiranda:

Tak. Dziękuję bardzo. Mam pytanie. Czy akceptują państwo uwagi naniesione pogrubionymi literami przez językoznawców? To jest pytanie do pani poseł wnioskodawcy. Mamy jeszcze propozycję. Na końcu są wyrazy „ofiarami tej zbrodni Moskali". Jest propozycja, żeby wyrazy „tej zbrodni" zastąpić wyrazami „tego ludobójstwa popełnionego przez Moskali".

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Dlaczego?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Piątkowski. Proszę.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Mam jeszcze jedną sugestię, żeby państwo…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Do tego, o czym mówi Biuro Legislacyjne?

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Tak? Bardzo proszę.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Do tego, co mówi Biuro, ale także do tego zdania. Żeby przy okazji rozważyć głębszą zmianę niż tę, którą proponuje Biuro Legislacyjne. Proponuję, żeby rozważyli państwo

zastąpienie wyrazu „Moskali" – słowa, które jest dosyć archaicznym synonimem Rosjanina – wyrazem obowiązującym obecnie, który określa ten naród, czyli po prostu wyrazem „Rosjan". Unikamy używania takich określeń, że odpowiedzialni za zbrodnie niemieckie są naziści. Mówimy wprost, że to są Niemcy. Tak w tym przypadku powinniśmy użyć określenia „Rosjanie". A tutaj pojawia się określenie „Moskale". Wcześniej pojawiło się określenie „niemieckie, nazistowskie kamery", a ani razu nie pada wyraz „Rosjanie", więc po prostu proponowałbym użycie wyrazu „Rosjan".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Panie pośle, bardzo proszę, żebyśmy jednak dyskutowali po kolei.

Poseł Krzysztof Piątkowski (KO):

Zgadzając się z określeniem „ludobójstwa popełnionego przez" użyłbym współczesnego wyrazu „Rosjan", a nie archaicznego „Moskali".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani przewodnicząca Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Rzeczywiście, użyłam wyrazu „Moskali" w sensie dziewiętnastowiecznym, określającym przedstawicieli imperium rosyjskiego. Bardzo często spotykam się z takim mędrkowaniem, że to nie byli tylko Rosjanie. Że to były różne narodowości. Mordowali Kozacy, Gruzini – jak się mówi o Stalinie. Wyraz „Moskale" wydal mi się wyrazem wygodniejszym i określającym charakter zbrodni i całe imperium. Ale zgadzam się, jeżeli uważają państwo – z państwa wrażliwością – że lepiej tu dać wyraz „Rosjanie", to – oczywiście – tak. Tylko pomyślałam, że to jest bardziej zawężające. Ale być może jest to tylko taka moja, trochę pod wpływem Mickiewicza…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Panie pośle, bardzo pana proszę…

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Wolicie „Moskale" czy wolicie „Rosjanie"? „Moskale"? Nie. „Rosjanie". Dobrze. „Rosjanie". W porządku.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy tę poprawkę zapisze pan poseł Piątkowski czy pani przewodnicząca?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Ja nie będę tego zapisywała.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Nie. To bardzo proszę pana posła Piątkowskiego o zapisanie tej poprawki.

Jeszcze raz wracam do wypowiedzi przedstawiciela Biura Legislacyjnego. Pan mecenas zapytał, czy pani przewodnicząca i członkowie Komisji akceptują pogrubione określenia, które zostały naniesione przez językoznawców. Pani przewodnicząca.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Ja mam problem z tymi uwagami, bo nie wszystkie wydają się lepsze od mojego stylu. Dlatego wolałabym, żebyśmy jednak pracowali na moim tekście. Jeżeli coś będzie państwu zgrzytać, wtedy to poprawiajmy. Nie rozumiem, dlaczego u państwa wytłuszczony jest wyraz „Niemcy", jakby sugerowano mi, że nie napisałam „Niemcy", a napisałam „Niemcy".

Legislator Jakub Krowiranda:

Może po prostu był dodany przecinek.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

A, może przecinek. Dobrze. Tylko, żeby nie było, że używam np. jakichś nazistów. Nie, nie. Nazywam rzeczy po imieniu. Dobrze. To proponuję, żeby tekstem bazowym był mój tekst. Natomiast proszę o kolejne poprawki. Właśnie takie, jak przecinek. To na pewno jest przeze mnie akceptowane.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Jeśli dobrze rozumiem, do tego akapitu mamy jedyną poprawkę, którą zgłasza pan poseł Piątkowski. Jeszcze poseł Giżyński. Bardzo proszę.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):
Dziękuję uprzejmie. Mam dwie poprawki stylistyczne. W trzeciej linijce napisano, że kłamstwo, że tej zbrodni dokonali Niemcy, było fundamentem PRL, itd. Proponuję, żeby zamiast określenia „fundamentem", które ma konotację pozytywną, było określenie bardziej ogólne – „aktem założycielskim PRL". To jest prawda.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Tak. Tylko, że to trwało. To nie był jednorazowy akt czy jednorazowe ogłoszenie, tylko czterdzieści parę lat kłamstwa katyńskiego. Dlatego fundament jest stały, a akt założycielski jednorazowy. To nie jest tylko 1944 r. i 1945 r.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):
I jeszcze jedna poprawka. „Prawda o tej zbrodni" – to jest w czwartej linijce – „stała się zaś motorem". Może z tym motorem jest to jakoś niestylistycznie. Może: „Prawda o tej zbrodni stanowiła o wybuchu wolnościowych dążeń Polaków i jest fundamentem niepodległej Polski"?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Jest inspiracją, napędem. Inspiracją. Proszę bardzo.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):
Może być. To już jest bliższe.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Czyli rozumiem, że zamiast wyrazu „motorem" byłby wyraz „inspiracją". Tak?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Pan poseł Szopiński.

Poseł Henryk Szopiński (KO):
A może zamiast „inspiracją", „zaczynem"?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Wie pan, co? To jakby tryb ciągły. To było stałe przez kolejne roczniki.

Poseł Henryk Szopiński (KO):
OK. Dobrze.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Dobrze. Czy są jeszcze jakieś uwagi do drugiego akapitu? Nie ma. W związku z tym spróbujmy pozbierać poprawki, które są tutaj proponowane.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Akceptujemy państwa przecinek, po wyrazie „Niemcy".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Sorry, ja mam tekst poprawiony, więc teraz – uwaga – muszę wrócić do tekstu bazowego. Przepraszam. Wracamy do drugiego akapitu. Jeszcze raz. Czy pani przewodnicząca Lichocka jest w stanie przeczytać nam w tej chwili treść drugiego akapitu?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
To jest wyzwanie, pani przewodnicząca…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Spróbujmy.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
…bo nie mam wszystkich poprawek.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Będę czuwać.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Uwaga! W takim razie proszę, żeby słuchali mnie autorzy poprawek – pan Szymon Giżyński i pan poseł z Platformy także. Pan Krzysztof Piątkowski. Aha, tu jest poprawka. Dobrze. Czytam: „Zbrodnia ludobójstwa, której dokonano wiosną 1940 r. jest bezprzykładnym…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Przecinek.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
…„1940 r.,”. Tak. Akceptujemy. Dalej: „…jest bezprzykładnym w historii mordem na przedstawicielach polskiej inteligencji i polskich elitach państwowych”…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Polskiej inteligencji i elit czy dwa razy powtarzamy „polskiej”? może „polskiej inteligencji i elit państwowych”.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Nie chcecie powtórzenia „polskiej”?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Na przedstawicielach polskiej inteligencji i elit państwowych. Czy nie lepiej?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Dobrze. Niech będzie. „Kłamstwo, że zbrodni tej dokonali Niemcy było fundamentem…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Niemcy, przecinek.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
…Niemcy, było fundamentem PRL i zainstalowania na ziemiach polskich moskiewskich władz”. Czy konsekwentnie „rosyjskich władz”, panie pośle Piątkowski? Może w takim razie raz dać „moskiewskich”?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Czyli zostaje „moskiewskich władz”?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Czyli „moskiewskich władz”. Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Tutaj jest kropka. Tak?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Tutaj kropka. „Prawda o tej zbrodni stała się…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Wyrzucamy „zaś”.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Bez. Wyrzucamy „zaś”. Tak. I zamieniamy wyraz „motorem” na wyraz „inspiracją”.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
„Inspiracją”.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
… „inspiracją wolnościowych dążeń Polaków i jest fundamentem niepodległej Polski”.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Mamy dwa razy fundament.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Czy to nam się podoba? Bo mi się to podobało, taki zabieg. Kłamstwo było fundamentem PRL, a prawda jest fundamentem wolnej Polski. O to mi chodziło. Tak. Fundament i fundament. Dwa razy. Proponuję tak to zostawić.

„Pamięć o zamordowanej polskiej elicie jest żywa w każdym zakątku Polski. Dęby pamięci upamiętniające”…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pamięci upamiętniające?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tutaj poprawka Biura jest OK.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dęby upamiętniające, a nie dęby pamięci upamiętniające.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Dęby upamiętniające. Dobrze. Dęby upamiętniające.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czyli wyrzucamy wyraz „pamięci”.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak. „Dęby upamiętniające poszczególne osoby można spotkać w całym kraju. Nie ma pewnie miasta, miasteczka czy powiatu, który nie byłby w jakimś stopniu związany z ofiarami tego ludobójstwa popełnionego przez Rosjan”.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

W których nie byłoby miejsca w jakimś stopniu związanego z ofiarami, bo te dęby, to…

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

„Nie ma pewnie miasta, miasteczka czy powiatu, który”…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

„W którym nie byłoby miejsca w jakimś stopniu związanego z ofiarami…”.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Nie. „Które nie byłyby w jakimś stopniu związane”. Tak jest poprawnie.

Czy przeczytać jeszcze raz całość, żeby wszystko było jasne? Tak? „Które nie byłyby w jakimś stopniu związane z ofiarami tego ludobójstwa popełnionego przez Rosjan”. Tego. Tego ludobójstwa, bo było jeszcze kilka innych. Wie pan?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy mamy treść drugiego akapitu? Mamy. Tak. Biuro Legislacyjne zgadza się, że mamy. Czy jest jeszcze jakaś uwaga do tego akapitu?

Rozumiem, że akapit jest przeanalizowany i możemy go zaakceptować. Jeszcze Biuro Legislacyjne? Bardzo proszę.

Legislator Jakub Krowiranda:

Rozumiem, że tę poprawkę akceptują państwo bez sprzeciwu.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Tak. Dobrze. W takim razie akceptujemy drugi akapit.

Przechodzimy do trzeciego akapitu. Nadal pracujemy na tekście pani poseł Lichockiej. Tak?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak bym chciała.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dobrze. Czy są uwagi do trzeciego akapitu? Biuro Legislacyjne.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Przepraszam, tylko jeśli chodzi o poprawki Biura Legislacyjnego, wydaje mi się, że wszystkie poprawki Biura Legislacyjnego do tego akapitu są dobre.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

To jednak poprosimy jeszcze pana mecenasa.

Legislator Jakub Krowiranda:

Dobrze. Jeszcze pytanie o propozycję stylistycznej zmiany, żeby wyrazy „wskrzeszenie" zastąpić wyrazami „symbolicznie stanowiło umowne wskrzeszenie". Przyznam, że…

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Niech pan sobie to umowne wskrzeszenie wsadzi w buty. Przepraszam za to sformułowanie, ale wskrzeszenie…

Legislator Jakub Krowiranda:

Chodzi o to, żeby zdanie brzmiało tak: „Miało to wymiar symboliczny, stanowiło umowne wskrzeszenie ich postaci" i dalej, po tym… Tutaj nie ma zgody. Dobra. Dziękuję.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Czyli umowne.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Szopiński.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

Ja tylko dalej, już patrząc na…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Ale w tym akapicie?

Poseł Henryk Szopiński (KO):

Tak. Dalej mamy „na towarzyszącej temu" – dodałbym „wydarzeniu" – „wystawie prezentowane były zdjęcia", bo jest tylko samo „temu". „Na towarzyszącej temu wydarzeniu wystawie prezentowane były zdjęcia większości z nich". Nie wiem, czy to jest do zaakceptowania.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

„Na towarzyszącej temu wydarzeniu wystawie prezentowane były zdjęcia…", itd. Tak? Czy trzeba napisać poprawkę? Pytam Biuro. Pan…

Legislator Jakub Krowiranda:

Zrobimy to w ramach upoważnienia. To nie zmienia charakteru.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dobrze. Dodajemy tam wyraz „wydarzeniu". Dobrze. Dziękuję. Czy jeszcze do akapitu trzeciego?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani przewodnicząca. Proszę bardzo.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Chciałabym, żeby w ostatnim zdaniu… Żeby jednak została moja wersja ostatniego zdania. Jest mocniejsze. Wolę moją wersję ostatniego zdania. „Trzeba przypomnieć, kim byli i jacy byli i że właśnie dlatego zostali zamordowani".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dobrze. Czyli ostatnie zdanie nie zostaje poprawione. Jest dokładnie takie, jakie zaproponowała pani poseł wnioskodawca. Czy są jeszcze jakieś uwagi do trzeciego akapitu? Nie widzę.

W takim razie trzeci akapit mamy przeanalizowany i przyjęty. Czy tak? Tak. Biuro Legislacyjne potwierdza.

Akapit czwarty. Czy są uwagi? Biuro Legislacyjne.

Legislator Jakub Krowiranda:

Jest tylko pytanie do pani przewodniczącej, czy akceptuje tę drobną zmianę, która jest zaznaczona pogrubieniem. To jest przecinek przed wyrazem „oraz”.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

„Wywodzili się ci ludzie, oraz wszystkich miejsc…”. O to chodzi?

Legislator Jakub Krowiranda:

Chodzi o przecinek dostawiony przed „oraz”. Tak? Dobra.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Bo tam mamy wtrącenie. Pan poseł Szopiński.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

W ostatnim zdaniu musimy być konsekwentni w wymienianiu. W Katyniu, Charkowie, Miednoje i… Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Babinetz pewnie z tym samym.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Nie do końca. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, mam pewną wątpliwość do rozstrzygnięcia pani przewodniczącej Lichockiej. Czy ostatnie zdanie w czwartym akapicie jest konieczne? Czy nie jest ono wprost powtórką ostatniego zdania z drugiego akapitu? To jest jedna rzecz. I druga. Oczywiście, trzeba by konsekwentnie, jeżeli miałoby być zachowane drugie zdanie z czwartego akapitu, wymienić Katyń, Charków, Miednoje i Bykownię. Tylko problem mamy z Miednoje, bo zbrodnia była dokonana w Twerze, a nie w Miednoje, więc nie wiem, czy nie lepiej uniknąć tego problemu i w ogóle z tego zdania zrezygnować, a zdanie poprzednie albo zostawić w takiej formie, w jakiej jest, albo dołączyć je jako zakończenie akapitu trzeciego. Ale może nie. Jeżeli tu jest wezwanie do zainspirowania środowisk lokalnych, to może dobrze, żeby to było uwypuklone jako osobny akapit. Tylko pytanie, czy ostatnie zdanie jest konieczne?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Zgadzam się, że nie jest konieczne, ponieważ jest powtórzeniem z poprzedniego akapitu.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czyli usuwamy ostatnie zdanie? Czy tak? Taka była poprawka. Trzeba to zapisać? Czy wystarczy, jeżeli Biuro Legislacyjne otrzyma upoważnienie do usunięcia tego zdania?

Legislator Jakub Krowiranda:

Można napisać poprawkę, żeby skreślić ostatnie zdanie w akapicie czwartym, a my już zrobimy, co trzeba.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Skreślić…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

…ostatnie zdanie w akapicie czwartym.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak. Już to mam.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy jeszcze ktoś z państwa? Rozumiem, że nie ma więcej uwag do akapitu czwartego.

Przyjmujemy, że został przez nas rozpatrzony.

Zostaje nam akapit piąty – ostatni. Pan poseł Giżyński.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Dziękuję uprzejmie. W drugiej linijce proszę o wykreślenie wyrazu „nazistowskimi” przed wyrazem „kamerami”. W języku polskich patriotów nie może być określenia hitlerowcy czy naziści. Są po prostu Niemcy. I czwarta linijka – „przypomina ich jako

bohaterów żywych, reprezentujących wolną Polskę i suwerenne, dumne, polskie państwo". Tutaj musi być „polskie państwo".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję. Pani przewodnicząca Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tutaj specjalnie użyłam zarówno wyrazu „niemieckich", jak i wyrazu „nazistowskich", ponieważ ta dokumentacja filmowa jest dokumentacją niechrześcijańską. To jest dokumentacja mentalności totalitarnej, mającej w pogardzie człowieka. Ciało człowieka. To jest zarówno cecha bolszewickiej, rosyjskiej kultury, jak i nazistowskiej, niemieckiej kultury. Dlatego są tu użyte zarówno wyrazy „niemieckich", jak i „nazistowskich", żeby doprecyzować totalitarne źródło totalitarnej propagandy, które spowodowało, że tak, a nie inaczej do dziś pokazuje się naszych oficerów.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Jeżeli można skomentować…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę bardzo.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Pani przewodnicząca, jest tak, że przecież wszyscy mamy świadomość, że w dziejach są pewne klasyfikacje dotyczące cywilizacji, według których zarówno Rosjanie, jak i Niemcy czy cywilizacje rosyjska i niemiecka są w ogromnym stopniu tożsame. Wystarczy napisać „Niemcy" czy „Rosjanie".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani przewodnicząca Lichocka. Proszę.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

To pokazuje system totalitarny. W tym wypadku to nie wystarczy. Współczesne Niemcy prawdopodobnie nie epatowałyby nas takimi zdjęciami w swoich kronikach filmowych. Natomiast ówczesne, nazistowskie Niemcy epatowały Polaków właśnie takimi zdjęciami, a mało świadomi Polacy do dzisiaj tych zdjęć używają, pognębiając wizerunek polskiej armii. Dlatego chciałabym jednak zachować „niemieckie, nazistowskie". Chyba, że ma pan pomysł, żeby zamiast „nazistowskie" napisać „totalitarne".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Kaczmarczyk.

Poseł Norbert Jakub Kaczmarczyk (PiS):

Pani przewodnicząca, mam pomysł odnoszący się do tego problemu, bo chyba bardziej chodzi o wyliczenie, czyli o pokazanie, że niemieckie i nazistowskie po przecinku. Gdyby było „kamerami nazistowskich Niemiec", chyba byłoby bardziej składne w kontekście pokazania totalitaryzmu, ale jednak niemieckiego.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

To wydaje mi się dobrym pomysłem. Pan napisze poprawkę…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Sekundę, sekundę. Zdaje się, że musimy ustalić, na którym tekście pracujemy. Biuro.

Legislator Jakub Krowiranda:

Tak. Właśnie chcieliśmy zapytać, czy pani poseł akceptuje uwagi naniesione przez naszych językoznawców? Czy pracujemy na tekście poprawionym czy na tekście bazowym z druku? To jest pierwsze pytanie.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Sekundę. Pani poseł Lichocka odpowie. Bardzo proszę.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Nie. Wolałabym mój tekst, ale trzeba dodać „Sejm Rzeczypospolitej". Ale nie, to dopiero w drugim zdaniu. Wolałabym mój tekst.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Pan poseł Gliński.

Poseł Piotr Gliński (PiS):
Tak, ale twoja wersja jest niejasna. Ja wolę o osobach. Przypominamy ich nie w postaci… To jest zaprzeczenie, że nie w postaci szczątków. Tylko w jakiej postaci? Nie każdy to zrozumie. Poza tym określenie, że Sejm, jest mocniejsze. Wiadomo, że przypominamy. To jest uchwała sejmowa. Ale Sejm Rzeczypospolitej Polskiej…

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Dobrze. Zgadzam się z państwem. W takim razie wersja Biura Legislacyjnego.

Poseł Piotr Gliński (PiS):
Przypominając o nich jako osobach. Można byłoby ewentualnie dodać „a nie jedynie jako o szczątkach ofiar”. Ale chyba tak, jak tutaj jest.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Ten akapit zgodnie z tym, jak zaproponowało go Biuro Legislacyjne.

Poseł Piotr Gliński (PiS):
Tak mi się wydaje.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Żebym dobrze zrozumiała, pani przewodnicząca. Przepraszam, że przerwałam, ale Piotr powiedział o zmianie z mojego tekstu, której też należy użyć. Tak? Powiedział…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Sekundę. Na razie uzgadniamy, czy to jest tekst z poprawkami Biura Legislacyjnego czy nie.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Dobrze. Pracujemy na tekście z poprawkami Biura.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Dobrze. Teraz dalej. Biuro.

Legislator Jakub Krowiranda:
Tak. Jeszcze mam pytanie odnośnie do oficerów oraz tej wyliczanki – Katynia, Miednoje i Ostaszkowa. Czy zamieniamy oficerów na bohaterów i robimy wyliczankę miejscowości, tak jak przyjęliśmy w tytule?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Konsekwentnie.

Legislator Jakub Krowiranda:
Konsekwentnie? Tak? Rozumiem, że jest na to zgoda.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Pani przewodnicząca Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Tak. Tylko wtedy w ostatnim zdaniu trzeba napisać, że przypomina ich jako żywe postacie, a nie żywych bohaterów, żeby nie powtarzać wyrazu „bohaterów”.

Legislator Jakub Krowiranda:
„Jako żywe postacie”. Dobrze.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
„Żywe postaci”.

Legislator Jakub Krowiranda:
Czyli „bohaterów”, wyliczanka i „żywe postacie”.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy jeszcze pan poseł Gliński? Nie. Dziękuję bardzo. Była tutaj poprawka pana przewodniczącego Kaczmarczyka. Bardzo proszę.

Poseł Norbert Jakub Kaczmarczyk (PiS):

Chodziło o kwestię, żeby usunąć przecinek między wyrazami „niemieckimi" a „nazistowskimi" i zamienić je wyrazami „kamerami nazistowskich Niemiec". Nie wiem, czy pani przewodnicząca to akceptuje.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę to zapisać, żebyśmy to mieli na piśmie. Dobrze? Zamiast „niemieckimi, nazistowskimi kamerami" będzie „kamerami nazistowskich Niemiec". Pan poseł Giżyński.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

Szanowni państwo, mam tutaj prośbę. Już nie propozycję, ale gorącą prośbę do pani przewodniczącej Lichockiej, żeby wycofać ten nazizm. Prawda? Hitlerowskość.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Nie.

Poseł Szymon Giżyński (PiS):

W sytuacji, kiedy mamy do Niemców pewne roszczenia materialne. pisanie w oficjalnym druku sejmowym „nazistów" i „nazistowskich" po prostu…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani przewodnicząca, rozumiem, że nie ma zgody. Tak?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Wołałabym zachować taką poprawkę, jaką proponuje pan poseł Kaczmarczyk.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

W tej sytuacji… Jeszcze Biuro Legislacyjne. Bardzo proszę.

Legislator Jakub Krowiranda:

Chciałbym dopytać o tę końcówkę. Zamiast „bohaterów" będzie „żywe postacie reprezentujące wolną Polskę".

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

„Żywe postacie" albo „żywe postaci", bo ja nie wiem, jak… Postaci są literackie, a…

Legislator Jakub Krowiranda:

„reprezentujące wolną Polskę".

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

„Jako żywych ludzi".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Chyba będziemy musieli przeczytać całe ostatnie zdanie. Jak ono będzie brzmiało? Bo mamy w nim już tyle poprawek… Przeczytajmy ostatnie zdanie. Pani przewodnicząca, proszę się podjąć próby.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

„Oddając cześć bohaterom Sejm Rzeczypospolitej Polskiej pragnie przypomnieć o nich jako o osobach, a nie o szczątkach wydobywanych z dołów, który to obraz zarejestrowano kamerami nazistowskich Niemiec. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanawiając rok 2025 Rokiem Polskich Bohaterów z Katynia, Charkowa, Miednoje, Bykowni i innych, nieodnalezionych jeszcze miejsc, przypomina ich…", „i innych miejsc, przypomina ich jako żywe postaci…" Czy jako żywych ludzi? Chcecie żywych ludzi czy żywe postacie? „jako żywe postacie reprezentujące wolną Polskę – suwerenne, wolne państwo"? W porządku? Piotrze? Postacie czy postaci? Biuro Legislacyjne? Językoznawcy?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan, panie mecenasie?

Legislator Jakub Krowiranda:
Chyba „postaci". Tak się nam wydaje, ale musimy to…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Też mi się wydaje, że postaci.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Dobra. OK.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Rozumiem, że innych uwag do ostatniego akapitu już nie ma. Pan poseł Szopiński.

Poseł Henryk Szopiński (KO):
To jest chyba tylko błąd w pisowni, bo jest tutaj „ustawiając rok 2025", a powinno być „ustanawiając".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Tak. Ustanawiając. Dziękuję bardzo. Ustanawiając.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Wydaje mi się, że to już wszystko. Tylko jeszcze muszę to napisać.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Czy jeszcze Biuro Legislacyjne?

Legislator Jakub Krowiranda:
Tak. Mamy jeszcze pytanie odnośnie do ustalenia jednolitości, jeżeli chodzi o inne miejsca. Zdaje się, że w pierwszym akapicie przyjęliśmy formułę „innych, nieodkrytych miejsc", a tutaj i w tytule mamy „innych miejsc", więc…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
I w ostatnim akapicie mamy „innych miejsc".

Legislator Jakub Krowiranda:
Właśnie. Pytanie, czy nie lepiej, żeby to było jednak jednolicie w całej treści uchwały? Czy rozróżniamy to? To jest do państwa decyzji, tylko zwracamy uwagę, że teraz to nie jest jednolicie zapisane.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
W ostatnim akapicie powinno być zdanie zgodne z tytułem.

Legislator Jakub Krowiranda:
Z tytułem. A w pierwszym zostawiamy „innych, nieodkrytych jeszcze miejsc"? Tak?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
A w tytule mamy „innych miejsc".

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Tak.

Legislator Jakub Krowiranda:
Dobrze. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Rozumiem, że uporządkowaliśmy cały tekst. Ostatni akapit także przyjmujemy.

W związku z tym chciałam państwa zapytać, czy jest sprzeciw wobec propozycji przyjęcia uchwały wraz z poprawkami, które po kolei zaakceptowaliśmy? Czy jest sprzeciw? Nie ma.

Rozumiem, że ta uchwała także została zaakceptowana i przyjęta przez Komisję. Dziękuję bardzo.

W związku z tym proszę o zaproponowanie posła sprawozdawcy.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Chciałabym zaproponować, żeby posłem sprawozdawcą… Zgłasza się Piotr Babinetz. Nie?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Babinetz ma inne zdanie. Proszę.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Chciałem zgłosić panią przewodniczącą Joannę Lichocką. Taki był cel.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy jest wyrażona zgoda?

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Tak. Czy jest sprzeciw wobec tej kandydatury? Nie ma.

Pani poseł Lichocka będzie nas reprezentowała. Dziękuję bardzo.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

I ja bardzo dziękuję za bardzo merytoryczną pracę nad tą uchwałą. Bardzo mi na niej zależało.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Przechodzimy do ostatniego projektu uchwały. Ostatni projekt uchwały dotyczy roku Antoniego Słonimskiego. Bardzo proszę panią poseł Paulinę Matysiak. Bardzo proszę.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Bardzo dziękuję. Szanowni państwo, ja krótko. Tekst uchwały państwo znają. W przyszłym roku…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy mogę prosić państwa posłów o wyciszenie rozmów?

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Bardzo proszę o chwilę cierpliwości. Krótko przedstawię uzasadnienie tej uchwały. Tekstu nie będę odczytywać, bo państwo go znają. Przede wszystkim, w przyszłym – 2025 – roku przypada 130. rocznica urodzin Antoniego Słonimskiego, polskiego poety, pisarza, tłumacza, publicysty, rysownika, krytyka literackiego, człowieka wielu talentów. Na wstępie od razu chciałabym podziękować pani Marcie Bożek, która jest główną autorką tekstu uchwały. Pracowałyśmy nad nim wspólnie. Dodam też, że – oczywiście – akceptuję uwagi i komentarze, które przygotowało Biuro Legislacyjne, więc możemy pracować na tekście z poprawkami. Jedna rzecz, bo teraz nasze emocje rozgrzewają mistrzostwa Europy. Powiem tak. Gdyby panowie literaci dzisiaj żyli, to jestem przekonana, że Kazimierz Wierzyński, autor „Lauru olimpijskiego”, nazwałby Antoniego Słonimskiego Maradoną polskiej literatury. To może tak z przymrużeniem oka.

Natomiast mam nadzieję, że przyjmiemy ten projekt. Bardzo ważny jest fragment w przedostatnim akapicie, z pięknymi słowami Słonimskiego – „Kiedy nie wiem, co robić, to na wszelki wypadek wolę zachować się przyzwoicie”. Mam nadzieję, że ta maksyma towarzyszy także państwu w państwa postępowaniu, bo mnie i owszem. Liczę na owocną pracę nad tym tekstem i na przyjęcie tego projektu uchwały, bo jestem przekonana, że postać Słonimskiego zasługuje na upamiętnienie przez Wysoką Izbę. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Dziękuję także za tę deklarację, że tekst jest przygotowany przez językoznawców i Biuro Legislacyjne jest naszym tekstem bazowym. Otwieram dyskusję. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Pan poseł Gliński. Proszę.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Dziękuję bardzo. Zgadzam się z ogólnym przesłaniem. To jest postać, która warto upamiętnić, chociaż to jest kompromis, bo mieliśmy tam więcej różnych kandydatów.

Godzimy się na to w ramach szukania porozumienia. Natomiast mamy dwie generalne uwagi. Przynajmniej ja mam je osobiście. To jest troszeczkę za długa uchwała, w porównaniu do innych. Zwłaszcza przedostatni akapit jest zbyt szczegółowy. Zrezygnowałbym z niego. Prosiłbym także o zrozumienie wzajemnej wrażliwości. Nie będziemy się domagać odkrywania kart współpracy Słonimskiego z komunizmem, bo taka była. Z oczywistych względów udowodnił swoim życiorysem, że zerwał z komunizmem. Ale też bardzo prosimy, żeby tego dwudziestolecia, które było niebywale trudne, ściśnięte pomiędzy dwoma terrorami i dwoma najgorszymi na świecie ideologiami terrorystycznymi, czyli bolszewizmem i faszyzmem, naprawdę nie oceniać poprzez terror państwowy, antysemityzm i faszyzm. Godzimy się na pierwszą część tego zdania, w którym mówimy o przemocy politycznej. Tak. To było państwo trudne, walczące z piątą kolumną na obu granicach, więc faktycznie nie było tam demokracji – delikatnie mówiąc – wzorcowej. Była hańba Berezy. Natomiast prosilibyśmy, żeby z tego wymiaru zrezygnować, bo on może być bardzo różnie rozumiany. A przede wszystkim nie można porównywać tego, co państwo nazywają terrorem państwa, antysemityzmem i faszyzmem, do terroru państwa, antysemityzmu i faszyzmu istniejącego po obu stronach granicy, a później na terenie Polski w czasie podwójnej okupacji.

Taka jest nasza prośba, żeby to zdanie zakończyć np. na przemocy politycznej. W związku z tym my nie będziemy usilnie prosili – przynajmniej ja jestem w stanie z tego zrezygnować – żeby, zgodnie z prawdą historyczną, wypominać w tym Słonimskiemu inne elementy jego życiorysu.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos w dyskusji? Pani poseł Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Oczywiście, przyjmuję tę argumentację. Rozumiem, że uchwała jest za długa. Jak rozumiem, w toku prac będziemy po prostu wycinać jakieś fragmenty. Ja też jestem zwolenniczką tego, że im krócej, precyzyjniej, tym pewnie lepiej, bo też nie chodzi o to, żeby te teksty były bardzo długie. Myślę, że… Panie pośle, po prostu bardzo proszę o zgłaszanie poprawek wskazujących, które fragmenty powinny zostać wycięte, wykreślone z tej uchwały. Wtedy będziemy decydować. Natomiast jestem gotowa na taki kompromis. Myślę, że może także ze strony innych klubów będą takie propozycje, żeby tę uchwałę po prostu skrócić. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Czy jeszcze ktoś z państwa chciałby zabrać głos? Dziękuję.

Zamykam pierwsze czytanie.

Przechodzimy do analizy tekstu. Czy są uwagi do tytułu? Oczywiście, pracujemy na tekście przekazanym przez Biuro Legislacyjne. Tak. Tytuł. Nie ma uwag. Dziękuję.

Pierwszy akapit. Czy są uwagi do pierwszego akapitu? Nie widzę.

Pierwszy akapit uważamy za przyjęty.

Drugi akapit. Biuro Legislacyjne.

Legislator Jakub Krowiranda:

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, tutaj mamy przygotowaną propozycję poprawki, aby na samym końcu tego akapitu wyraz „ZAiKS-u" zastąpić wyrazami „pierwszej w Polsce organizacji ochrony praw autorskich, znanej jako Związek Autorów i Kompozytorów Scenicznych". Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Szopiński.

Poseł Henryk Szopiński (KO):

Ja też chciałem tutaj zwrócić uwagę. Proponowałbym w ogóle usunąć to ostatnie zdanie w ramach skracania tego tekstu. Nie wiem, czy to jest aż tak ważne. Jeżeli ma tu być ZAiKS, to musimy to wyjaśnić, bo nie wszyscy wiedzą, co to był ZAiKS. Wtedy to jeszcze bardziej ten tekst…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani poseł Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Proszę państwa, bardzo prosiłabym, żeby uwzględnić poprawkę Biura Legislacyjnego. Przed chwilą mieliśmy dużą debatę na temat ustawy o ochronie praw autorskich. Myślę, że to, że Polacy poznają, że takie organizacje są i funkcjonują, to może być też pewien element edukacyjny tej uchwały. Rozumiem argument, że rozwinięcie tego skrótu wydłuża nam tekst. Ale wydłuża tylko… Tak, gdzieś indziej ustąpię, ale bardzo bym prosiła, żeby propozycję Biura zaakceptować. Myślę, że ona będzie pożyteczna.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pytanie do Biura. Czy trzeba to zapisać jako poprawkę? Czy państwo to już przygotują?

Legislator Jakub Krowiranda:

Przygotowaliśmy poprawkę, która jest gotowa. Wystarczy, żeby pani poseł Matysiak ją przejęła.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani poseł Matysiak przejmie ją jako własną poprawkę. Dobrze.

Czy jest sprzeciw wobec zgłoszenia poprawki o takim zapisie? Nie ma.

Rozumiem, że tę poprawkę przyjmujemy. Akceptujemy. No i wydłużyliśmy długą uchwałę. Ale zaraz będziemy ją skracać. Dobrze. Dziękuję.

Przechodzimy do akapitu trzeciego. Pan poseł Babinetz.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dziękuję bardzo. Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, mam tutaj duże wątpliwości. Nawet ten sprzeciw Antoniego Słonimskiego przeciw postawom komunistycznym można różnie oceniać. Wieniawa-Długoszowski przedstawiał go kiedyś marszałkowi Piłsudskiemu jako komunistę. Słonimski twierdził, że nie. Że jest anarchosyndykalistą, na co marszałek powiedział, że to jeden diabeł, więc… Na dodatek w połowie lat 40. przeszedł już na pozycje komunistyczne i potem przez ileś lat służył komunistom, zanim przeszedł do opozycji. Nawet chyba już w 1945 r. socjalistę Adama Ciołkosza, zresztą więźnia brzeskiego, oskarżał o faszyzowanie z pozycji marksistowskich, komunistycznych, więc nie wiem, czy eksponowanie jego postawy antykomunistycznej jest tutaj do końca trafione. Przemoc polityczna była w II RP. Ostatnie wolne wybory były w 1928 r. Potem mówi się o systemie autorytarnym. Rzeczywiście, nie było demokracji.

Ale terror państwa – o tym mówił już pan profesor Piotr Gliński – na pewno to sformułowanie jest nieuprawnione. Wątek faszyzmu jest także z pozycji międzynarodówki komunistycznej z lat 20. i 30. oraz odradzającego się neomarksizmu. To jest tak napisane. Tak można zrozumieć to w kontekście chronologicznym, że chodzi o drugą Rzeczpospolitą. Tak, jakby w drugiej Rzeczypospolitej przybierał faszyzm, więc z tym fragmentem coś trzeba zrobić. Ale jak dokładnie?

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Mam propozycję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Gliński.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Żeby zamienić dwa pierwsze zdania tego akapitu na jedno krótkie zdanie: „W swojej działalności publicystycznej i” – może szerzej – „społecznej czy publicznej Antoni Słonimski sprzeciwiał się przemocy politycznej”. Wtedy mamy, że sprzeciwiał się skrajnemu nacjonalizmowi. W pewnym okresie swojego życia sprzeciwiał się komunistom i innym ideologiom przemocy politycznej. Wtedy wychodzimy na jakiś kompromis. Nie wchodzimy w szczegóły, bo to był faktycznie życiorys zmienny. Tak? Oddajemy chyba ideę, bo był przeciwko przemocy politycznej. Na pewno. Dodałbym tutaj działalność

publicystyczną i publiczną, bo społeczna jest węższa niż publiczna, skoro i tu mamy problem, bo mamy dwa razy „pub”.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę państwa, proszę po kolei. Jednak teraz poprosiłabym o zdanie pana posła Króla.

Poseł Wojciech Król (KO):

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniu wszystkich, żeby skrócić uchwałę oraz idąc tokiem myślenia mojego przedmówcy – „W swojej działalności publicznej Antoni”… Mówiliśmy, że będzie „publicystycznej”. Publiczna jest szersza. „W swojej działalności publicznej” – to jest moja propozycja – „Antoni Słonimski sprzeciwiał się przemocy politycznej”. Tak zaproponował pan poseł Gliński. Tutaj postawiłbym kropkę i przeszedłbym do ostatniego zdania. „Jego twórczość, zarówno poetycka…”, itd. I po prostu zakończyć ostatnim zdaniem. Skracamy, panie pośle.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani poseł Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Ja z kolei mam taką propozycję, żeby wyciąć ostatnie zdanie, a zostawić tę anegdotę, bo ona jest po prostu przyjemniejsza. A to ostatnie zdanie i tak będzie generalnie wybrzmiewało przy tych obchodach. Oczywiście, że ono podkreśla rolę samej twórczości i tego, w jaki sposób dokumentowała to epoka dwudziestolecia międzywojennego. Natomiast to może być niepotrzebne w uchwale, więc może propozycja pana posła wypracowana wspólnie, tego krótszego pierwszego zdania. „W swojej działalności publicznej Antoni Słonimski sprzeciwiał się przemocy politycznej”. Wtedy drugie zdanie z tego akapitu wycinamy. Zostaje trzecie: „Mawiał, że Bóg powierzył mu humor”. Potem będzie kropka. Ostatnie zdanie też by wyleciało, więc mamy krótszy drugi akapit.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Biuro Legislacyjne.

Legislator Urszula Sęk:

Z kolei wiemy o tym, że „zapewniało mu grono wiernych czytelników”, a następny akapit jest po wybuchu drugiej wojny. Czy to jest w ciągu? Właśnie nie. Zakończenie dwudziestoleciem i rozpoczęcie następnego akapitu po wybuchu wojny ma sens.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Jeśli mogę udzielić sobie głosu, to dokładnie tak uważam. Po pierwsze, będzie to jednak zachowanie jakiejś logiki tego tekstu. Po drugie, szczerze powiedziawszy, jeśli uchwała ma być zwięzła, a cytujemy w niej anegdoty, to może jednak zastanówmy się, w jaki sposób mamy tę zwięzłość zachować? Proponuję, żebyśmy zostawili pierwsze zdanie, zgodnie z teorią pana posła Glińskiego i pana posła Króla. Wyrzucamy resztę, czyli drugie i trzecie zdania, a zostawiamy zdanie ostatnie, które – moim zdaniem – jest kwintesencją całego trzeciego akapitu. Pani poseł Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

To może jeszcze próba takiego konsensu. Może zostawić anegdotę, ale zakończyć ją wyrazami „zapewniało mu grono wiernych czytelników w dwudziestoleciu międzywojennym”. W ten sposób zamkniemy to klamrą, a potem przejdziemy do tego, co po wojnie. Moim zdaniem ta uchwała po prostu będzie ciekawa, bo pisanie uchwały i zostawianie bardzo ogólnych zdań chyba naprawdę nikomu nie służy. Może to będzie taka propozycja, która zadowoli wszystkich, a i tak będzie krócej. Jeżeli tak…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Wniosek będzie taki, pani poseł, że po dwudziestoleciu międzywojennym nikt go już nie czytał.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Nie, bo dalej jest też napisane, jakie osiągał sukcesy. Jest o wierszu „Alarm”, który zdobył wielką sławę i jest niezwykle istotny także z perspektywy naszego

dziedzictwa i naszej kultury. Dalej są też odniesienia do tego, co robił, więc byłabym spokojna. Nikt tego nie będzie w taki sposób rozumiał.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
To bardzo proszę panią poseł o przedstawienie jeszcze raz brzmienia trzeciego akapitu.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):
Dobrze. To ja odczytam i przygotuję propozycję na piśmie, żeby nie było wątpliwości.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Oczywiście.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):
„W swojej działalności publicznej Antoni Słonimski sprzeciwiał się przemocy politycznej. Mawiał, że Bóg powierzył mu humor Polaków, a połączenie zjadliwego humoru i ciętej satyry zapewniało mu grono wiernych czytelników w dwudziestoleciu międzywojennym".

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
W tym zdaniu mamy dwa razy „humor".

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):
Ale tak było… To jest nawiązanie do tego, co mówił. Tak. Ja bym to tak zostawiła. Jeżeli państwo się zgadają, to zapiszę to, żeby legislatorzy nie mieli wątpliwości. I możemy przejść dalej. Tak? To jest nawiązanie do tego, co on mawiał, więc ja byłabym ostrożna z tym, żeby to tutaj zmieniać.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Pani przewodnicząca, czy mogę?

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Pani przewodnicząca Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):
Pani przewodnicząca, rozumiem, że on mawiał, że Bóg powierzył mu humor Polaków. Nie mawiał, że połączenie zjadliwego humoru i ciętej satyry zapewniało mu grono czytelników. Dlatego trzeba powiedzieć, że: „Mawiał, że Bóg powierzył mu humor Polaków, a połączenie zjadliwego dowcipu i ciętej satyry zapewniało mu grono wiernych czytelników". Albo wręcz: „Mawiał, że Bóg powierzył mu humor Polaków. Połączenie zjadliwego humoru i ciętej satyry zapewniało mu grono wiernych czytelników w dwudziestoleciu międzywojennym".

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):
Tak to zapiszemy.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Pani poseł Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):
Zgadzam się. Przyjmuję te… To będzie po prostu lepiej i zgrabniej.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
Dzielimy to na dwa zdania. Tak?

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):
Tak. Ja to już zapiszę i zaraz przekażę legislatorom. Jeżeli nie mają państwo wątpliwości, to możemy przechodzić dalej.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):
W takim razie proszę to zapisać i przekazać do Biura Legislacyjnego. Rozumiem, że w ten sposób skomponowaliśmy trzeci akapit. Tak? Dziękuję.

Akapit czwarty. Biuro?

Legislator Jakub Krowiranda:

Tak, tak. Tutaj mamy drugą poprawkę, którą zaproponowaliśmy, żeby w czwartym akapicie wyrazy „na emigracji był dyrektorem” zastąpić wyrazami „gdzie przebywał na emigracji do 1951 r. Pełnił funkcję dyrektora”.

Legislator Urszula Sęk:

Przepraszam. Będzie tak: „Przedostał się do Francji, a później do Anglii, gdzie przebywał na emigracji do 1951 r. Pełnił…”. Później jest nowe zdanie. To jest też na kanwie uwag językoznawców.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Gliński.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

W pierwotnej wersji określenie „na emigracji” w nowym zdaniu miało uzasadnienie. Kiedy państwo to zmieniają na „gdzie przebywał na emigracji”, brzmi to śmiesznie. Wiadomo, że jak był we Francji czy w Anglii… Chociaż niektórzy byli tam w dyplomacji peerelowskiej. Za granicą, ale nie na emigracji. Ale nie o to tu chodzi. Ja bym tego nie zmieniał.

Legislator Jakub Krowiranda:

To jest propozycja językoznawców, więc – oczywiście – to jest do państwa decyzji. Możemy tego nie przyjmować.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani poseł wnioskodawca? Jak mamy skracać, to jeszcze nie dokładajmy. Prawda? Czyli, co? Rozumiem, że w takim razie pozostawiamy to w brzmieniu zaproponowanym przez wnioskodawczynię.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Tak. Myślę, że zostawmy to tak, jak było zaproponowane.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Rozumiem, że innych uwag do akapitu czwartego nie ma. Dziękuję.

Akapit piąty. Pan przewodniczący Król.

Poseł Wojciech Król (KO):

Będę próbował skracać. Proponowałbym usunąć ostatnie zdanie w całości, żeby uchwała była krótsza. Sens będzie zachowany. Czyli zakończylibyśmy ten akapit wyrazami „zagrzewających do walki z okupantem”. Kropka.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani poseł Matysiak?

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Tak. Ja się zgadzam. Możemy tę część wykreślić. Czyli ostatnie zdanie.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy trzeba pisać poprawkę? Tak. Pan poseł Król pisze poprawkę. Dobrze.

Akapit szósty. Czy są uwagi do tego akapitu? Nie ma.

Czyli rozumiem, że przyjmujemy go w całości. Oczywiście, z poprawkami Biura Legislacyjnego, bo na tym tekście pracujemy. Dziękuję.

Akapit siódmy. Nie ma uwag.

Akapit ósmy.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Proponuję cały akapit skreślić.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pan poseł Gliński.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Cały tan akapit…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę włączyć mikrofon, panie pośle.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Mam włączony. Skreśliłbym to od „Twórczość Antoniego Słonimskiego" po „się przyzwoicie", żeby było krócej. I tak dwa poprzednie akapity są bardzo długie i dość szczegółowo charakteryzują prześladowania.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Rozumiem, że pan poseł proponuje usunięcie ósmego akapitu. Tak?

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Tak.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pani poseł Matysiak.

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Z żalem, ale się zgodzę tytułem tego, żeby było krócej, chociaż żałuję wyrazów „gdy nie wiem, co robić, to na wszelki wypadek wolę zachować się przyzwoicie", ale przywołamy je po prostu w…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

W uzasadnieniu. Bardzo słusznie.

Poseł Piotr Gliński (PiS):

Pani poseł, to jest faktycznie fraza wielokrotnie powtarzana i spopularyzowana, ale ona jest trochę pusta.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Pana posła Glińskiego proszę o sformułowanie poprawki na piśmie. Dziękuję bardzo.

I akapit dziewiąty. Ostatni. Nie ma uwag? Pan poseł Babinetz.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Mam jeszcze uwagę do akapitu szóstego.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Ale już go przyjęliśmy.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Wiem. Ale tylko powiem, że trochę nieprecyzyjne jest sformułowanie „popadł w niełaskę partii". To tylko sygnalizuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Ale popadł.

Poseł Piotr Babinetz (PiS):

Dobra. To tyle.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Czyli do ostatniego akapitu nie ma żadnych uwag. Czy tak? Dziękuję bardzo.

W takim razie to będzie akapit ósmy, bo akapit ósmy z projektu wyrzuciliśmy. Ostatni akapit będzie akapitem ósmym.

Czy jest sprzeciw wobec propozycji przyjęcia treści uchwały z wniesionymi poprawkami? Nie ma. Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że Komisja przyjęła uchwałę.

Czy w takim razie mogę zaproponować panią Paulinę Matysiak na sprawozdawcę Komisji w tej części?

Poseł Paulina Matysiak (Lewica):

Będę zaszczycona. Dziękuję.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Dziękuję bardzo. Czy są inne kandydatury? Nie ma. Dziękuję.

W takim razie tak zakończymy procedowanie nad tą uchwałą.

Dziękuję państwu bardzo za wyczerpującą pracę, ale – mam nadzieję, że – bardzo skuteczną.

Poseł Marek Suski (PiS):

Ja jeszcze mam wniosek w sprawie formalnej.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Jeszcze raz?

Poseł Marek Suski (PiS):

Mamy wniosek w sprawie formalnej.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Słucham pana posła.

Poseł Marek Suski (PiS):

Ponieważ do Komisji wpłynął projekt uchwały w sprawie uczczenia 48. rocznicy protestów robotników przeciwko władzy komunistycznej w czerwcu 1976 r., a w tym tygodniu wypada rocznica tych wypadków, pan marszałek powiedział, że skieruje go do Komisji. Mamy to skierowanie. Miał też prosić, żeby Komisja to rozpatrzyła, tak żebyśmy mogli w piątek przyjąć tę uchwałę, więc składam wniosek, żebyśmy tym się zajęli w tej chwili.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Panie pośle, chciałam powiedzieć, że ten wniosek wpłynął wczoraj po południu. Na zwołanie posiedzenia Komisji mamy – zgodnie z regulaminem – 7 dni, więc naprawdę to jest trochę nadużycie.

Poseł Marek Suski (PiS):

To nie jest nadużycie. Projekt uchwały został skierowany…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę państwa, nie możemy mówić wszyscy naraz. Pani przewodnicząca Lichocka.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Gdyby Komisja podjęła teraz taką decyzję, że z marszu opracujemy tę uchwałę, bo ona ani nie jest długa, ani skomplikowana i nie powinna nas dzielić, to jutro – w rocznicę – można byłoby to przegłosować.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Chciałabym zapytać, czy ktoś tutaj przestrzega jakichkolwiek procedur? Nie mamy tekstu, bo wpłynął wczoraj po południu. Posiedzenie Komisji nie zostało zwołane. Porządek dzienny tego posiedzenia został wyczerpany. Naprawdę, proszę państwa. Szkoda, że nie wrzucili państwo tego jutro rano.

Poseł Joanna Lichocka (PiS):

Pani przewodnicząca, ale to jest tylko decyzja naszej Komisji. Jeżeli to przegłosujemy, to możemy to zrobić. Jeżeli nie, to nie możemy.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Zgłaszam wniosek przeciwny. Proszę państwa, naprawdę nie można działać w taki sposób, na kolanie.

Poseł Marek Suski (PiS):

Pani przewodnicząca…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Poproszę Biuro Legislacyjne.

Legislator Jakub Krowiranda:

Pani przewodnicząca, Wysoka Komisjo, faktycznie na zwołanie posiedzenia Komisji, zgodnie z regulaminem, jest termin trzydniowy. Wszyscy posłowie powinni być o tym zawiadomieni. Ponadto, zgodnie z zawiadomieniem, porządek dzienny tego posiedzenia został ustalony i nie można go rozszerzać.

Poseł Marek Suski (PiS):

Nie. No, panie legislatorze…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Panie pośle Suski, nie udzieliłam panu głosu.

Poseł Marek Suski (PiS):

…to nieprawda. Zgodnie z regulaminem…

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Czy pan będzie uprzejmy rozmawiać z nami wtedy, kiedy będzie pan miał udzielony głos? Bardzo pana proszę.

Poseł Marek Suski (PiS):

Tak. Proszę o udzielenie głosu.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Proszę bardzo.

Poseł Marek Suski (PiS):

Dziękuję. Otóż, projekt uchwały został zgłoszony we wtorek, 25 czerwca. Na posiedzeniu konwentu rozmawiałem z panem marszałkiem, który mówił, że skieruje go do Komisji, i poprosi przewodniczącego, żeby rozpatrzyć go w taki sposób, żebyśmy w piątek mogli tę uchwałę przyjąć, bo to jest właśnie ten tydzień, w którym te wypadki się odbyły. Natomiast Komisja może rozszerzyć porządek swoich obrad. To jest normalna procedura. Zgłaszam wniosek o rozszerzenie porządku o rozpatrzenie tego projektu, żebyśmy zgodnie z wolą… Nikt z prezydium ani z konwentu nie miał przeciwnego zdania. Pan marszałek powiedział tylko jedno. Że wszystkie uchwały kieruje do Komisji. Ta uchwała wpłynęła do Komisji i można ją rozpatrzyć. Nie widzę żadnych przeszkód. To tylko zła wola, jeżeli pani przewodnicząca powie, że się nie zgadza i zgłosi wniosek przeciwny. Prosiłbym, żebyśmy w konsensie uczcili tę bardzo ważną datę i to bardzo ważne wydarzenie dla polskiej historii.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Zgadam się z panem posłem Suskim, że to jest bardzo ważna data i bardzo ważne wydarzenie, ale na miły Bóg, proszę przestrzegać procedur. Rozumiem, że skoro wniosek wpłynął wczoraj po południu, to w normalnym trybie zwołamy posiedzenie Komisji. Na następnym posiedzeniu Sejmu możemy o tym rozmawiać i to procedować. Porządek dzisiejszego posiedzenia nie został wcześniej rozszerzony. Rozumiem, że zakończyliśmy omawianie punktów, które były w porządku. Dziękuję.

Zamykam posiedzenie Komisji.

Poseł Marek Suski (PiS):

Pani przewodnicząca, ale ja zgłosiłem wniosek o rozszerzenie porządku.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Zamykam posiedzenie Komisji.

Poseł Marek Suski (PiS):

Pani jest po prostu… Już nie będę mówił, jaka pani jest. Jest pani postkomunistyczną działaczką. Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca poseł Urszula Augustyn (KO):

Bardzo panu dziękuję. Zgłaszam pana do Komisji Etyki.

Poseł Marek Suski (PiS):

Może sobie pani zgłaszać.

Głos z sali:

Za pana zachowanie.

Poseł Marek Suski (PiS):

Za jakie zachowanie? Za jakie zachowanie? Nikomu nie ubliżyłem. Za jakie zachowanie. Niech pan się puknie…